

LIMNOLOGICKÉ NOVINY

LIMNOLOGICAL NEWS

Číslo (№) 1

Únor (February) 2003

ISSN 1212-2920

Zpráva o činnosti České limnologické společnosti v roce 2002

1. Organizační záležitosti

Členská základna České limnologické společnosti je podle Stanov ČLS organizována ve třech regionálních pobočkách (Brno, České Budějovice, Praha). Pro řešení specifické problematiky je při ČLS ustavena odborná skupina „Biotesty“. V roce 2002 HV ČLS akceptoval návrh pobočky České Budějovice na založení odborné skupiny „Zooplankton“ – návrh musí podle stanov ČLS schválit Valné shromáždění ČLS.

Na činnost České limnologické společnosti byla pro rok 2002 poskytnuta dotace ze státního rozpočtu v celkové výši 11 500,- Kč. Tyto přidělené prostředky byly účelově vázány na řešení tří projektů:

1. Pořádání pravidelných odborných seminářů v sídlech poboček Společnosti (2 000,- Kč)
2. Vydávání a distribuce členského zpravodaje Limnologické noviny (7 000,- Kč)
3. Udržování internetové stránky České limnologické společnosti (2 500,- Kč)

Řešení výše uvedených projektů probíhalo v roce 2002 ve věcném i finančním plnění v souladu se zadáním.

Hlavní výbor ČLS se v roce 2002 sešel na čtyřech pravidelných schůzích (leden, květen, září, listopad). Řešil především problematiku spojenou s náplní a distribucí členského zpravodaje Limnologické noviny, stavem řešení projektů z dotace RVS, změnami členské základny, přípravou nového adresáře členů Společnosti, úpravami www stránek ČLS, pravidelně se zabýval otázkami hospodaření a plánem odborných akcí, které ČLS organizovala nebo jichž se zúčastnila jako spolupořadatel. Ve druhé polovině roku 2002 se zabýval přípravou 13. společné konference SLS a ČLS (v roce 2003 organizuje Slovenská limnologická spoločnosť) a Valného shromáždění ČLS, včetně volby nového hlavního výboru ČLS organizovaného v rámci této konference.

V pravidelných termínech (únor, květen, říjen, prosinec) byla vydána čtyři čísla Limnologických novin (ISSN 1212-2920, registrace Ministerstva kultury ČR pod číslem MK ČR E 10186) v celkovém rozsahu 52 strany s cca 45 příspěvky. Jejich náplň byla zaměřena především na informování členské základny o odborných aktivitách v rámci Společnosti, výsledcích řešení odborných projektů, plánovaných a uskutečněných mezinárodních a domácích akcích, poznacích ze zahraničních cest členů ČLS, organizačních záležitostech Společnosti (zveřejňovány jsou zápisy ze schůzí hlavního výboru ČLS), recenze odborných publikací, přehledy témat obhájených bakalářských, magisterských a doktorandských prací atd. Značná pozornost byla věnována informacím o aktivitách poboček a odborných skupin ČLS. Souhrnné články byly věnovány např. 80. výročí založení Hydrobiologické stanice v Lednici na Moravě, Rámcové směrnici Evropského společenství pro vodu (WFD: 2000/60/ES). Kromě programů odborných akcí pořádaných ČLS jsou publikovány informace o odborných akcích organizovaných jinými subjekty.

Limnologické noviny jsou vyměňovány s periodikem Slovenské limnologické společnosti „*Limnologický spravodajca*“ a Polské limnologické společnosti „*Wiadomości Hydrobiologiczne*“. V Li-

mnologických novinách jsou příležitostně publikovány články převzaté z Limnologického spravodajcu.

Na internetových stránkách Společnosti jsou zveřejněny základní údaje o ČLS, průběžně jsou aktualizovány informace o odborných akcích (především programy seminářů v sídlech poboček Společnosti).

Srpnová povodeň zaplavila sídlo ČLS ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka a zničila většinu jejího archivu (viz foto na zadní straně obálky).

Ke 31. 12. 2002 měla Česká limnologická společnost 212 členů, z toho šest čestných.

2. Odborná činnost

Hlavní část odborných aktivit České limnologické společnosti je organizována pobočkami Společnosti v Brně, Českých Budějovicích a Praze a odbornými skupinami Biotesty a Zooplankton.

V roce 2002 byla Česká limnologická společnost pořadatelem nebo spolupořadatelem odborných celostátních akcí:

- 19. ročník semináře „Aktuální otázky vodárenské biologie“, který se konal ve dnech 6. – 7. 2. 2002 (kongresový sál ČSVTS, Novotného lávka, Praha 1), za účasti více než 150 odborníků se zaměřením na hydrobiologii, mikrobiologii, hygienu vody, vodárenskou biologii, chemii a technologii. Součástí semináře byla posterová sekce, k dispozici účastníkům byl sborník přednášek o rozsahu 183 strany se 36 příspěvky.
- „Určovací kurs bentických a litorálních perlooček“ (pobočka České Budějovice, odb. skupina „Zooplankton“), 1. – 3. 3. 2002, Lužnice u Třeboně, lektori dr. Sacherová, prof. Kořínek.

Členové České limnologické společnosti se dále účastnili jako organizátoři či odborní lektori řady dalších akcí pořádaných jinými subjekty, např.:

- „Algologický determinační kurs“, Seč u Chrudimi, 3. – 6. 6. 2001, ČAS, SZÚ, VŠCHT
- Mezinárodní letní škola „Reservoir Water Quality Modelling and Management“, České Budějovice, 12. – 22. 8. 2002, HBÚ AV ČR
- odborný seminář „Mikrobiologie vod ve světle nové legislativy“, Praha, 9. 10. 2002, Vodní zdroje EKOMONITOR

Informace o všech odborných akcích jsou vždy spolu s kontaktem na organizátory v předstihu zveřejňovány v Limnologických novinách, po jejich ukončení je publikováno shrnutí a zhodnocení akce.

Pobočkami České limnologické společnosti a odbornými skupinami Biotesty a Zooplankton bylo v jarním a podzimním cyklu r. 2002 uspořádáno více než 50 pravidelných odborných seminářů pro členy Společnosti, pracovníky výzkumu i praxe, vysokoškolské studenty a hosty. Řada z nich byla přednesena zahraničními lektory. Tématem seminářů byly příspěvky z oblasti teoretické i aplikované limnologie týkající se problematiky základního výzkumu i vodohospodářské praxe. Programy odborných seminářů v pobočkách jsou pravidelně publikovány v 1. a 3. čísle Limnologických novin a na internetových stránkách ČLS (včetně odkazu na zdroj informace a kontaktní osobu) tak, aby členové Společnosti měli tyto informace v předstihu k dispozici. Termíny odborných seminářů pořádaných mimo pravidelný program jsou v Limnologických novinách publikovány průběžně.

- L. Havel -

Zápis ze schůze HV ČLS, konané dne 29. 1. 2003 v Praze

Přítomni: dle prezenční listiny

1. **Kontrola zápisu** z minulé schůze HV: zápis byl schválen

2. **Hospodaření ČLS** (M. Drápala, L. Havel):

- vyúčtování nákladů na řešení projektů ČLS bylo odevzdáno RVS v požadovaném termínu
- čerpání nákladů na jednotlivé projekty bylo v souladu s pravidly RVS
- HV ČLS schválil zprávu o hospodaření ČLS v roce 2003
- složenky na zaplacení členských příspěvků pro rok 2003 budou rozeslány s LimNo 1/2003

- dlužníci: k 1. 1. 2003 dluží členské příspěvky 58 členů Společnosti, dlužná částka je celkem 16 130,- Kč (tj. polovina ročního příjmu Společnosti). Seznam dlužníků bude zveřejněn v LimNo 1/2003; zároveň obdrží i složenku na dlužnou částku. Pokud své závazky neuhradí do konce března 2003, HV ČLS bude na své příští řádné schůzi rozhodovat o zrušení členství dle čl. 14, odst. 1 Stanov ČLS.

3. Zpráva o činnosti ČLS v roce 2002 (L. Havel):

- schválena, L. Havel zajistí její odevzdání na RVS; bude publikována v LimNo 1/2003

4. Matrika (B. Desortová):

- členství zrušená na vlastní žádost

Havlík Bořivoj, RNDr., DrSc.

Linhart Jakub, Mgr.

Pokorný Petr, Mgr.

HV ČLS vzal na vědomí

- noví členové:

Svoboda Jan, Mgr.

Pošta: A jsvoboda@mbox.dkm.cz

A: Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M.

Podbabská 30, 160 62 Praha 6, Česká republika

B: Tusarova 16, 170 00 Praha 7, Česká republika

tel.: 724 140 001

Specializace: 002,201,601,802

HV ČLS přijetí schválil

5. Limnologické noviny (L. Havel):

- k dispozici byl návrh redaktora J. Vrby, HV ČLS schválil

- bude doplněno dalšími příspěvky:

semináře v pobočkách (program bude zveřejněn na www stránkách ČLS)

zápis ze schůze HV (L. Havel)

zpráva o činnosti ČLS v roce 2002 (L. Havel)

seznam dlužníků k 1. 1. 2003 (M. Drápala)

informace o odborné skupině Zooplankton (I. Přikryl)

informace o odborné skupině Tekoucí vody (J. Fuksa)

Issyk-kul (I. Přikryl)

- termín dodání příspěvků: 5. 2. 2003

6. 13. konference ČLS a SLS (L. Havel):

- 1. cirkulář byl rozeslán s LimNo 4/2002, termín pro předběžnou přihlášku byl 20. 12. 2002

- podle informací SLS je zatím přihlášeno cca 120 účastníků

- 2. cirkulář bude rozeslán do poloviny února

- HV diskutoval o možnostech částečné úhrady nákladů čestným členům ČLS, definitivní rozhodnutí na příští chůzi

8. Různé

- HV přijal návrh dr. Fuksy na založení Odborné skupiny pro tekoucí vody a doporučí valnému shromáždění jeho schválení; dr. Havel požádá dr. Fuksu o krátkou informaci do LimNo 1/2003

- HV schválil žádost Ministerstva kultury ČR o souhlas se zveřejněním údajů z ročního výkazu o vydavateli LimNo (vzhledem k registraci LimNo u MK ČR)

- příprava nové databáze ČLS: stále chybí cca 80 formulářů od členů

- příští schůze HV bude mimořádná (únor/březen) a bude se zabývat 13. konferencí ČLS a SLS, především přípravou valného shromáždění a voleb nového HV. Termín konání bude dohodnut e-mailem, účast nutná.

- Zapsal: L. Havel -

Hospodaření ČLS v roce 2002

Počáteční stav účtu ČLS k 1. 1. 2002	38 444,90 Kč
Konečný stav účtu ČLS k 31. 12. 2002	44 612,81 Kč
Hospodaření společnosti v roce 2002 tedy skončilo přebytkem	6 167,91 Kč

Příjmy:	- členské příspěvky	32 950,-
	- dotace RVS	11 500,-
	- úroky účtu ČS	317,71
	<hr/>	
	příjmy celkem	44 767,71 Kč
Výdaje:	- www stránky	3 600,-
	- Limnologické noviny	15 902,-
	- semináře	4 065,-
	- poplatky spořitelny	2 150,-
	- tisk složenek	329,40
	- cestovné	369,-
	- mzdové náklady	12 150,-
	(účetní, překlad www stránek)	
	- poštovné	34,40
	<hr/>	
	výdaje celkem	38 599,80 Kč

Příjem z členských příspěvků vzrostl v roce 2002 na 32 250,- Kč proti 30 250,- Kč v roce 2001. Poklesl počet dlužníků z 63 v roce 2001 na 58 v roce 2002, celková dlužná částka však v důsledku zvýšení členských příspěvků v roce 2001 dále vzrostla o 1 250,- Kč na 16 100,- Kč.

- M. Drápala -

• Dlužníci • Dluhy • Dlužníci • Dluhy • Dlužníci • Dluhy • Dlužníci • Dluhy • Dlužníci •

Příspěvky ČLS k 1. 1. 2003 dluží:

Albertová Olga (2002); **Černý Martin** (2000); **Čunta Ondřej** (2000, 2001, 2002); **Dolejš Petr** (2002); **Drbal Karel** (2000, 2001, 2002); **Duffková Marie** (2001, 2002); **Duras Jindřich** (2002); **Dvořáková Marie** (2002); **Formánek Rudolf** (2002); **Fott Jan** (2000, 2001, 2002); **Gagyorová Kateřina** (2000, 2001, 2002); **Havlík Bořivoj** (2002); **Hejzlar Josef** (2002); **Hess Josef** (2002); **Heteša Jiří** (2002); **Hodovský Jan** (1999, 2000, 2001, 2002); **Holasová Jana** (2002); **Holzer Miloš** (2002); **Horáková Marta** (2001, 2002); **Houk Václav** (2000, 2001, 2002); **Hubáčková Jana** (2002); **Jezbera Jan** (2002); **Kaňa Jiří** (2002); **Kofroňová Jitka** (2001, 2002); **Komínková Dana** (2000, 2002); **Kopp Radovan** (2002); **Koza Václav** (2001, 2002); **Křivánek Svatopluk** (2001, 2002); **Květ Jan** (2002); **Liška Luděk** (2002); **Loužecká Anna** (2002); **Lukavský Jaromír** (2002); **Macek Miroslav** (2001, 2002); **Macháček Jiří** (2002); **Macháčková Blanka** (2002); **Mašín Michal** (2002); **Matěna Josef** (2002); **Merta Lukáš** (2001, 2002); **Micka Jan** (1999, 2000, 2001, 2002); **Mikolášová Milena** (2002); **Mlejnková Hana** (2002); **Ondrušák Čestmír** (2000, 2001, 2002); **Pokorný Petr** (2000, 2001, 2002); **Polcar Radomír** (2002); **Pop Michal** (1999, 2000, 2001, 2002); **Růžičková Jana** (2002); **Sedlák Edmund** (2002); **Scheibová Daniela** (2001, 2002); **Spáčil Robert** (2002); **Stehno Vladislav** (2002); **Straškrabová Věra** (2002); **Šaněk Ivo** (2001, 2002); **Špaček Jan** (2002); **Vojtěch Václav** (2000, 2001, 2002); **Zahrádka Jiří** (1999, 2001, 2002); **Zahrádková Světlana** (2001, 2002); **Znachor Petr** (2002); **Žofková Magdalena** (2001, 2002)

Všichni dlužníci obdrží s LimNo 1/03 dvě složeny: jednu na úhradu dlužné částky a druhou na členský příspěvek za rok 2003 – při platbách převodem prosím používejte důsledně příslušné **variabilní symboly**, jež umožňují přesnou identifikaci a evidenci plateb. Pokud jste v seznamu nedoplatěním, kontaktujte hospodáře ČLS dr. Drápala (*tel*: 251 556 459; *e-mail*: labor@vis-praha.cz) a zašlete prosím kopii dokladu o platbě buď na adresu: dr. Miloš Drápala, Jažlovická 1326/20, 149 00 Praha 4–Opatov nebo: dr. Ladislav Havel, VÚV T.G.M., Podbabská 30, 160 62 Praha 6. - md -

Osobní zprávy

V letošním roce se dožívají významného životního jubilea tito členové ČLS

prof. RNDr. Stanislav Obr, DrSc. (*7. 5. 1913)
prof. RNDr. Pavel Blažka, CSc. (*6. 10. 1928)
RNDr. Svatopluk Křivánek (*10. 1. 1933)
prof. RNDr. Alena Sládečková, CSc. (*20. 4. 1933)
doc. RNDr. Kamil Rybníček, CSc. (*5. 7. 1933)
RNDr. Jan Květ, CSc. (*26. 8. 1933)
prof. RNDr. Otakar Štěrba, CSc. (*18. 11. 1933)
RNDr. Vlasta Gottwaldová (*30. 11. 1933)
RNDr. Alena Sladká, CSc. (*12. 12. 1933)
Ing. Marta Horáková, CSc. (*20. 12. 1933)
doc. RNDr. Edmund Sedlák, CSc. (*2. 1. 1938)
RNDr. Jaroslava Komárková, CSc. (*20. 1. 1938)
RNDr. Josef Kurfürst (*19. 4. 1938)
RNDr. Zdeňka Žáková, CSc. (*17. 4. 1938)
Mgr. Anna Loužecká (*10. 7. 1938)
RNDr. Lubor Simanov (*8. 4. 1943)
prof. RNDr. Karel Pivnička, CSc. (*23. 4. 1943)
Ing. Vladimír Hrdina (*12. 5. 1943)
Ing. Jana Hubáčková, CSc. (*18. 5. 1943)
RNDr. Vladimír Klaban (*18. 5. 1943)
RNDr. Jaromír Lukavský, CSc. (*12. 9. 1943)
RNDr. Petr Vágner (*6. 11. 1943)
doc. RNDr. Jan Helešic, Ph.D. (*24. 1. 1953)
RNDr. Jiří Zahrádka, CSc. (*4. 4. 1953)
RNDr. Miroslav Kovařík, (*11. 5. 1953)
RNDr. Pavel Štifter (*9. 8. 1953)
RNDr. Drahomíra Leontovyčová (*29. 9. 1953)

Všem jubilantům přejeme pevné zdraví, mnoho životního elánu a vše nejlepší do dalších let a také stálou věrnost a přízeň ČLS!

Za ČLS: doc. RNDr. Jan Helešic, Ph.D.

Povodí Vltavy s.p.,
Holečkova 8, Praha 5

sídlo laboratoře:
E. Pittera 1
370 01 České Budějovice

Vodohospodářská laboratoř České Budějovice přijme

hydrobiologa se zaměřením na provádění hydrobiologických analýz a šetření na povrchových vodách se zaměřením na biologické hodnocení jakosti těchto vod. U uchazeče se předpokládají schopnosti determinace především biosestonu (řasy, sinice) a makrozoobentosu tekoucích vod (případně následné zaškolení do jedné z těchto skupin možné). Řidičský průkaz skupiny B vítán.

Bližší informace: ing. Jan Langhans nebo RNDr. Lubor Simanov; e-mail: simanov@pvl.cz; tel.: 387 312 257; fax: 386 360 188.

Podmínky: Platové podmínky dle doložených kvalifikačních předpokladů. Podnik umožní zájemci (Mgr.) externí studium doktorátu (Ph.D.) za předpokladu, že si uchazeč zvolí jako téma problematiku přínosnou pro naši organizaci. U uchazeče se předpokládá zájem o praktické biologické problémy vodního hospodářství a životního prostředí a o hydrochemii a hydromikrobiologii.

Podnik zaměstnancům poskytuje dodatkovou dovolenou, přispívá na závodní stravování, důchodové a životní přípojištění, rekreaci, kulturní a sportovní vyžití. U zaměstnanců se předpokládá další zvyšování kvalifikace, které organizace podporuje. Podnik však nemůže zájemci zajistit ubytování.

Pravidelné semináře poboček a dalších pracovišť

ČESKÉ BUDĚJOVICE – semináře se konají vždy *ve čtvrtek od 14:00 hodin* v přednáškovém sále Hydrobiologického ústavu AV ČR, Na Sádkách 7, České Budějovice (v přízemí)
(organizace: RNDr. Jiří Macháček, CSc.; *tel.:* 387 775 849; *e-mail:* machacek@hbu.cas.cz)

13. 3. 2003 – M. Devetter (Hydrobiologický ústav AV ČR České Budějovice):
Top-down a bottom-up vazby společenstva vířníků Římovské nádrže
10. 4. 2003 – J. Kubečka a kol. (Hydrobiologický ústav AV ČR České Budějovice):
Přestanou být ryby černou schránkou našich studií údolních nádrží?
24. 4. 2003 – M. Tichý (Mikrobiologický ústav AV ČR Třeboň), K. Kaštovská, J. Komárková (Hydrobiologický ústav AV ČR České Budějovice):
Využití molekulárních metod v taxonomii a ekologii sinic
15. 5. 2003 – J. Borovec a kol. (Hydrobiologický ústav AV ČR České Budějovice):
Jordán 2001 – 2002: shrnutí celoustavního snažení
22. 5. 2003 – V. Straškrabová (Hydrobiologický ústav AV ČR České Budějovice):
Bakterie v pelagiálu jezer evropských pohoří (výsledky projektu EMERGE)
-

VODŇANY – semináře se konají vždy *v pondělí od 12:00 hodin* v zasedací místnosti Výzkumného ústavu rybářského a hydrobiologického JU, Zátíší 728/II, Vodňany
(organiz.: doc. RNDr. Zdeněk Adámek, CSc.; *tel.:* 519 424 372; *e-mail:* adamek.zdenek@quick.cz)

10. 2. 2003 – B. Vykusová (VÚRH JU Vodňany):
Přehled informačních zdrojů pro rybářství a související obory
3. 3. 2003 – P. Vrána (ZF JU České Budějovice):
Restituce lososa obecného v Polsku a v České republice
-

PRAHA – semináře se konají vždy *v úterý od 15:00 hodin* v pracovně posluchačů hydrobiologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, Viničná 7, Praha 2 (v 1. patře)
(organizace: Mgr. Adam Petrušek; *tel.:* 221 951 810; *e-mail:* petrussek@cesnet.cz)

18. 2. 2003 – A. Petrušek (oddělení hydrobiologie PřF UK):
Za dafniemi do země Sváté, země Judské a dále (skoro) až do Egypta
25. 2. 2003 – vstupní oponentury doktorských projektů (oddělení hydrobiologie PřF UK):
M. Faustová: Fylogeneze, fylogeografie a taxonomie vybraných zástupců čeledi Bosminidae
D. Hardekopf: Prediction of post-acidification processes in mountain waters
4. 3. 2003 – vstupní oponentury doktorských projektů (oddělení hydrobiologie PřF UK):
J. Tátošová: Vliv abiotických podmínek a koncentrace a kvality potravy na rychlost růstu a vývojový cyklus populací pakomárů stojatých vod
N. Lapšanská: Vliv specifických organických polutantů na životní cyklus a vývoj larev pakomárů
11. 3. 2003 – E. Stuchlík (oddělení hydrobiologie PřF UK):
Zotavení vysokohorských jezer v Tatrách z acidifikace
18. 3. 2003 – M. Koblížek (Mikrobiologický ústav AV ČR Třeboň):
Fotoheterotrofní bakterie. Nově objevená metabolická strategie v oceánu
25. 3. 2003 – J. Kokeš (VÚV TGM Brno), S. Zahradková (Laboratoř biologie tekoucích vod PřF MU Brno):
Predikční systém Perla
1. 4. 2003 – Z. Ďuriš (Katedra biologie a ekologie PřF OU Ostrava):
Korýši korálových útesů Rudého moře

8. 4. 2003 – L. Pechar (Botanický ústav AV ČR Třeboň):
O rybníčním fytoplanktonu, podvodním světle a primární produkci
15. 4. 2003 – studenti 4. ročníku (oddělení hydrobiologie PřF UK):
referáty o stavu diplomových prací
22. 4. 2003 – J. Fott, L. Kohout (oddělení hydrobiologie PřF UK):
Nové poznatky o zooplanktonu šumavských jezer
29. 4. 2003 – J. Macháček, J. Sed'a (Hydrobiologický ústav AV ČR České Budějovice):
Časové a prostorové heterogenity společenstva dafnií v nádrži Římov
6. 5. 2003 – J. Komárková, J. Lodeová (HBÚ AV ČR & BF JU České Budějovice):
Pikocyanobakterie v přehradách
13. 5. 2003 – studenti 3. ročníku (oddělení hydrobiologie PřF UK):
veřejná obhajoba seminárních prací

VÚV TGM – semináře se konají vždy *ve čtvrtek od 14:00 hodin* obvykle v kinosále
Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, Podbabská 30, Praha 6
(organizace: Pavel Polka; *tel.:* 220 197 350; *e-mail:* Pavel_Polka@vuv.cz)

13. 2. 2003 – L. Havel, L. Kašpárek, P. Vlasák (VÚV TGM Praha):
Poznatky získané z první etapy zatápění zbytkové jámy Chabařovice
13. 3. 2003 – J. Pícek (VÚV TGM Praha):
Implementace směrnice Rady 75/440/EEC o požadované jakosti povrchové vody určené pro
odběr pitné vody
17. 4. 2003 – S. Křivánek, I. Nesměrák (VÚV TGM Praha):
Nové nařízení vlády o ukazatelích přípustného znečištění vod (novela nařízení vlády č.
82/1999 Sb.)
15. 5. 2003 – H. Prchalová, P. Rosendorf (VÚV TGM Praha):
Zranitelné oblasti podle „Nitrátové směrnice“
5. 6. 2003 – E. Sikora (VÚV TGM Praha):
Pyrolýza vzorků při stanovení AOX TC

Fig. ASI-55-1 Bathymetric map of Lake Issyk-Kool [m](Q).

Batymetrická mapa jezera Issyk-kul (zdroj: <http://www.ilec.or.jp/database/asi/asi-55.html> – na této stránce najdete další podrobnosti a literaturu) – k článku I. Přikryla

Jak jsem poznal Issyk-Kul

V září 2001 navštívilo 5 pracovníků ENKI, o.p.s. Třeboň Kyrgyzstán a zúčastnilo se semináře, jehož cílem bylo připravit aktivity směřující k obnově území kolem jezera Issyk-Kul poškozeného v minulosti nadměrnou pastvou a nyní silně vysušeného. K dalším záměrům patřila podpora rybářství a omezení znečištění jezera odpadními vodami z očekávaného rozvoje turistiky. Issyk-Kulská pánev s horami, které ji obklopují byla v polovině 90. let vyhlášena biosférickou rezervací. Kyrgyzský přístup k ochraně však spíše odpovídá našim chráněným krajinným oblastem, což se týká i množství zaměstnanců. Seminář byl putovní a v jeho rámci jsme postupně ve směru pohybu hodinových ručiček (proti směru převládajících větrů) objeli celé jezero.

Jezero leží v nadmořské výšce 1606 m v pohoří Ťan-Šan, přičemž nejbližší horská pásma dosahují výšky 4500 m n.m. na severu a 5200 m n.m. na jihu. Jezero má plochu 6236 km², maximální hloubku 668 m, průměrnou hloubku 278 m a je protaženo ve směru východ–západ.. Podíl plochy hlubokých částí je překvapivě velký. Hloubku přes 500 m má 26 % plochy a dokonce hloubku větší než 650 m ještě 10,8 % plochy jezera (viz batymetrická mapa na str. 7). Celosvětově nepatří Issyk-Kul k největším jezerům, ale mezi vysokohorskými ano. V současnosti je bezodtoké – největší tok v Issyk-Kulské pánvi – řeka Ču – jej míjí ve vzdálenosti asi 5 km, pokračuje do nížiny kolem hlavního města Biškeku a posléze se ztrácí ve stepích Kazachstánu. Přímo do jezera vtéká více než stovka řek a říček (viz mapka), ale jen malá část má vodu celoročně. Nejvodnatější řeky tečou do jezera na východním konci, kde se také v minulých desetiletích objevily určité známky eutrofizace. Souvisí to se zvláštním ustáleným klimatem jezerní pánve. Z nížiny u Biškeku v nadmořské výšce cca 900 m vane východním směrem vytrvalý vlhký vítr, který však během výstupu nad 2 až 3 tisíce vysoké pohoří oddělující Issyk-Kulskou pánev ztratí vláhu. Při poklesu k jezeru se ohřeje a vysuší. Na západním okraji jezera je proto výrazný srážkový stín s ročním úhrnem srážek nepřevyšujícím 130 mm. Vítr pokračuje po jižním okraji jezera a vzdušné masy opět získávají vláhu, poté na východním okraji stoupá do výšek až kolem 5 tisíc m a znovu z něj prší. Proto na východním konci jezera je vlhčí území se srážkami převyšujícími 500–600 mm, které umožňují normální zemědělství s velkým podílem orné půdy. Po severním okraji jezera vane jiný vítr vytrvale opačným směrem. Součinnost těchto dvou větrů způsobuje pravidelný proud vody v jezeře proti směru hodinových ručiček.

Morfologické parametry nejsou naprostou konstantou. Hladina vody v jezeru kolísá s periodou 1860 let v rozmezí 78 m. V současnosti hladina klesá ročně v průměru o 3–4 cm. Pomník Przewalskému, který byl koncem 19. století postaven na břehu jezera, je od něj v současnosti asi 3 km vzdálen.

Voda v jezeru je po zkušenostech od nás neuvěřitelně čistá. Průhlednost v centrální části se pohybuje mezi 30 až 35 m, nejvíce bylo naměřeno v zimě 1975 – 47 m. Maximální teplota u hladiny dosahuje 20 až 22°C, v polovině září se ještě dalo koupat. V hloubce pod 200 m je už konstantní teplota 3,6–4,2°C až ke dnu. Koncentrace kyslíku ani v nejhlubším místě neklesá pod 8 mg/l. Voda je mírně zasolená s koncentrací rozpuštěných látek téměř 6 mg/l a s určitými rozdíly po ploše, nikoli však ve vertikálním profilu. Hmotnostně převažují sírany a chloridy, sodík a hořčík. Rovněž pH je v celém vertikálním profilu velmi vyrovnané mezi 8,0 a 8,8, významněji klesá jen u některých přítoků. Rozbor vzorku, který jsme si přinesli, ukázal i vysokou alkalitu (5,2 mmol/l), nepatrnou koncentraci organických látek (BSK₅ 0,1 mg/l a CHSK_{Cr} 4,0 mg/l) a očekávanou nízkou koncentraci chlorofylu *a* – 0,5 µg/l. Celkový fosfor (0,031 mg/l) se asi nepovedl. Hladina v zimě nezamrzá a jezero je tak významným zimovištěm asi pro 60 tisíc kusů vodních ptáků.

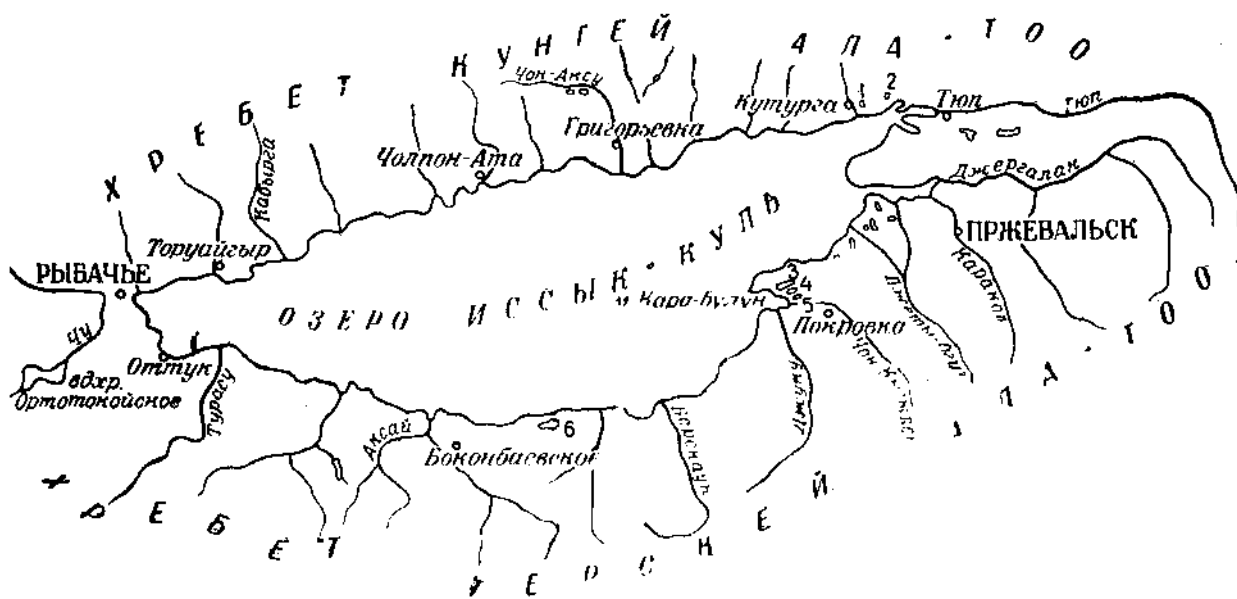
Přes svou oligotrofii a dost vysokou koncentraci solí má jezero druhově velmi pestrou biocenózu – 300 taxonů fytoplanktonu, 120 taxonů zooplanktonu, 200 taxonů zoobentosu – a jak naznačily vzorky zooplanktonu z několika míst, nepůjde určitě o čísla konečná. Něco přidá rozdělení původně široce pojatých druhů na menší, a něco prostá píle sběratelská a sezení u mikroskopu. Skutečně pravidelně se vyskytující druhů je však velmi málo. Například 92–95 % biomasy zooplanktonu představuje vznášivka *Arctodiaptomus salinus* a zbytek převážně 2 – 3 druhy vířníků. K nim patří i slanomilná *Hexarthra fennica*, častá i u nás v zasolených vodách Podkrušnohorských pánví. Ta z Issyk-Kulu je však na pohled něco jiného, a navíc preferuje studenou vodu ve velkých hloubkách.

Trochu překvapivé bylo tvrzení zooložky Dr. Kustarevy, že v pelagiálu žije *Daphnia magna*, která asi pochází z pokusů o posílení potravní základny pro ryby v chovných rybnících. Možná by to byla vyjasnila jednodenní výprava výzkumnou lodí do centrální části jezera, kterou bylo možno pořídít za pouhých 300 \$. Nebyl bohužel čas – snad příště, bude-li nějaké příště. Významná je biomasa vodních makrofyt, zejména parožnatek, která dosahuje až 60 kg/m². Přitom parožnatky zde rostou až do hloubky 40 m (to je ještě o trochu hlouběji, než v mé oblíbené Barboře u Teplíc).

Biologové v Kyrgyzstánu si stále uchovávají tradiční přístup z hlediska rozvoje a rozšiřování potravní základny ryb a jejich produkce. Proto zde bylo vysazena v minulosti řada nepůvodních druhů. Z bezobratlých jsou to například 3 druhy vidlonožců, z nichž 2 se stali trvalou součástí společenstva mělkých částí jezera. Původní ichtyofauna zahrnovala 9 druhů včetně divoké formy kapra, ale ten se mi stále nějak přičí. Od roku 1930 bylo do Issyk-Kulu vysazeno dalších asi 15 druhů, z nichž některé vymizely a jiné se aklimatizovaly. Z těch cenných jde o 2 druhy síhů, 2 druhy lososů a candáta.

Jezero by mohlo být ideální pro vodní sporty a rekreaci spojenou v výlety do okolních vysokohorských oblastí. Realita je však úplně jiná. Na vodě jsme viděli v pohybu za celou dobu jen dvě velké lodi a několik dalších ukotvených u biologické stanice v Čolpon-Ata – žádná plachetnice, žádné prkno. V minulosti se zde testovala torpéda, protože možnost špionáže byla v tomto území minimální, a rekreace se tedy podporovala jen omezeně. A nyní po válce v Afghánistánu se perspektiva rozvoje rekreace opět odsouvá...

- I. Přikryl -

... a ještě autentická mapka ze sovětských dob – jezero Issyk-Kul s většími přítoky (hlavně pro ty, kdož ještě úplně nezapomněli azbuku...)

Aktualizace databáze ČLS – nepřehlédněte!

Bělohlávek J., Bernardová I., Bojanovski B., Borovičková A., Brabec K., Čunta O., Drbal K., Dvořáková M., Elster J., Fleituch T., Formánek R., Gágyorová K., Geriš R., Gottwaldová V., Hanuška L., Heteša J., Himmel J., Hodovský J., Holasová J., Horáková M., Houk V., Hrdina V., Hruška V., Ječná P., Kallistová I., Kalous L., Kočí V., Kočková E., Komárek O., Komínková D., Kopecký J., Koza V., Křivánek S., Kubíčková J., Kublákova M., Kurfürst J., Květ J., Lacina J., Lhotský O., Liška L., Loužecká A., Lukavský J., Macháčková B., Máchová J., Mareš J., Maršálek B., Marvan P., Mašín M., Matulová D., Micka J., Mikolášová M., Pařil P., Pechar L., Pokorný J., Polcar R., Pop M., Poulíčková A., Rosendorf P., Rozmajzlová V., Rybníček K., Scheibová D., Sovíková L., Spáčil R., Stehno V., Sukop I., Šálek J., Šaněk I., Štěrba O., Štifter P., Vařecha D., Vymazalová E., Zahrádka J., Zahrádková S., Žáček L.

Uvedení členové mají **poslední šanci** najít výpis z databáze (rozeslán s LimNo 3/2002) a **odeslat jej ihned na adresu**: J. Vrba, HBÚ AV ČR, Na Sádkách 7, 370 05 České Budějovice. **Jinak se v aktualizovaném adresáři ČLS se objeví pouze vaše poštovní adresa!**

- jv -

Oznámení o akcích

• Nové technologie a nové druhy v akvakultuře

Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích pořádá ve dnech **24. – 25. dubna 2003** ve Vodňanech odbornou mezinárodní konferenci **Nové technologie a nové druhy v akvakultuře**.

Základní tématické okruhy: reprodukce ryb v kontrolovaných podmínkách; nové a netradiční druhy ryb; nové trendy v prevenci a terapii chorob ryb; moderní technologické a technické postupy a metody; akvakultura a genetika; raci v akvakultuře.

Kontakt: ing. Blanka Vykusová, CSc.; *tel.:* 383 382 402; *e-mail:* vykusova@vurh.jcu.cz

- L. Havel -

• Odpadní vody 2003

Asociace Čistírenských expertů ČR pořádá ve dnech **13. – 15. května 2003** v novém kongresovém centru v Olomouci 5. specializovanou mezinárodní konferenci **Odpadní vody – Wastewater 2003**. Tato akce navazuje na úspěšné konference AČE ČR v Brně (1995), Jihlavě (1997), Teplicích (1999) a Mladé Boleslavi (2001). Cílem konference bude vytvořit reprezentativní fórum pro prezentaci nejnovějších a nejzajímavějších poznatků v této oblasti z ČR a SR, jakož i ze zahraničí, i pro výměnu informací a názorů mezi účastníky konference. Ve dnech 14. – 15. května 2003 bude souběžně s mezinárodní konferencí probíhat v areálu společnosti Středomoravská Vodárenská, a.s., tradiční odborná výstava „Dny nové techniky“. **Kontakt:** prof. Jiří Wanner, VŠCHT Praha, Technická 5, 166 28 Praha 6; *e-mail:* jiri.wanner@vscht.cz; <http://www.ace-cr.cz/>

- red -

• 13. česko-slovenská limnologická konference

Ve dnech **23. – 27. června 2003** se v Banskej Štiavnici koná společná **konference SLS a ČLS**. Veškeré podrobnosti najdete také na <http://www.sls.sav.sk/13.htm>

Cieľom konferencie je vytvoriť priestor na prezentáciu najnovších poznatkov zo všetkých oblastí limnológie, podporiť odbornú diskusiu a výmenu názorov medzi účastníkmi konferencie. Súčasťou konferencie bude vyhlásenie súťaže o najlepší poster a prednášku v kategórii do 26 rokov.

Tématické okruhy konferencie: Mikrobiológia, Algológia, Zooplanktón, Zoobentos, Aplikovaná hydrobiológia a hydrochémia

Kontakty na organizátory: ing. Milan Novikmec nebo doc. RNDr. Peter Bitušík, CSc.; Fakulta ekológie a environmentalistiky TU Zvolen, Kolpašská 9/B, 969 01 Banská Štiavnica, Slovensko; *tel.:* 00421-45-6941171; *fax:* 00421-45-6920117; *e-mail:* novikmec@fee.tuzvo.sk, bitusik@fee.tuzvo.sk

- red -

- **Výzva k založení odborné skupiny Zooplankton**

Myšlenka o založení odborné skupiny pro zooplankton se objevila asi před dvěma lety v česko-budějovické pobočce ČLS. Vycházela ze zkušeností s determinačními kurzy organizovanými pobočkou, na něž lze pozvat pouze málo členů zabývajících se zooplanktonem. Přitom odbornou dráhu formou diplomových prací začíná podstatně větší podíl budoucích limnologů a význam studia zooplanktonu je nesporný. Myšlenku podpořil i příjemný pocit z minulé konference v Koutech nad Desnou, kde vysoký počet mladých účastníků naznačil dobrou perspektivu Společnosti. Hlavní výbor na myšlenku reagoval kladně – o ustavení odborné skupiny však může rozhodnout jen Valné shromáždění, a tak je nyní na čase požádat o názor širší kolektiv.

Aktivitu skupiny si představujeme především v častějších vzájemných setkáních, než jsou konference, s větším časovým prostorem na neformálnější prezentaci a diskusi příspěvků. Výsledkem této výměny zkušeností by byl přenos idejí i mezi generacemi, vzájemné metodické obohacení a inspirace pro další výzkum, jeho předběžná oponentura a určitě i řada úspěšných grantů. Samozřejmostí je podpora konání determinačních kurzů. Další významnou aktivitou by měla být archivace výsledků i vzorků zooplanktonu pro dlouhodobý monitoring stojatých vod.

Otázkou je, zda by mělo jít o odbornou skupinu pro veškerý plankton (podle stavu ze začátku roku 2002 se touto problematikou zabývá 78 z 215 členů ČLS) nebo jen zooplankton (39 členů). K tomu je třeba samozřejmě připočítat členy SLS, kde o specializacích nemáme informace. Zdá se zatím schůdnější užší zaměření skupiny na zooplankton, která by však byla otevřena i dalším zájemcům s jinou specializací a rovněž těm, kdo si ještě cestu do ČLS ani SLS zatím nenašli.

Pro ověření, zda má myšlenka založení odborné skupiny pro zooplankton naději na uskutečnění, mi prosím sdělte předběžný zájem o spolupráci některým z následujících kontaktů: RNDr. Ivo Příkryl, CSc., ENKI o.p.s. Třeboň, pracoviště Vodňany, Nám. Svobody 10/11, 389 01 Vodňany; mobil: 604 835 938; e-mail: prikryl@enki.cz

- I. Příkryl -

- **Návrh na ustavení odborné skupiny pro tekoucí vody**

Tekoucí vody jsou oblíbeným předmětem značné části limnologů, kteří se ovšem zabývají různými aspekty – od teoretického studia různých specialit po „celkové přístupy“, od přírodovědeckého přístupu až po technické řešení znečišťování a „management“. Zdá se rozumné ustavit pro všechny něco, co je spojuje, aby se mohli o svém oblíbeném objektu (objektech) snáze domluvit se specialisty v dalších oborech. Skupina by proto měla sloužit jako interdisciplinární forum a sdružovat specialisty všech oborů, od fyzikálních a geografických přes chemické k biologickým, kteří mají zájem o tekoucí vody jako o specifický habitat (či předmět ochrany apod.).

Činnost skupiny by měla spočívat především v komunikaci, tj. výměně informací, vzájemné podpoře a koordinaci projektů, sestavení seznamu pracovníků (především členů ČLS), kteří se oborem zabývají. V druhé fázi by měla/mohla postupně vést ke zpracování společných návrhů a stanovisek např. k otázkám metodických přístupů ke studiu tekoucích vod jako systému, stanovení problémů jejich ochrany, navázání na standardní ochranu „přírody“, implementaci evropských přístupů a legislativy atd. Jako základní komunikační nástroj, vedle elektronické pošty, by byla používána (alespoň občasná) příloha LimNo.

Založení odborné skupiny je věcí Valného shromáždění ČLS, čili bychom ji mohli založit na letošní konferenci (výbor projekt doporučil). Prosím zájemce o „členství“ o projevení zájmu, a také o sdělení v jakém užším oboru by ve skupině aktivně pracovali. E-mail: josef_fuksa@vuv.cz

S pozdravem a předem s díky, RNDr. Josef K. Fuksa, CSc., VÚV T.G.M. Praha.

- jkf -

Srpnová povodeň zaplavila sídlo ČLS ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka a... (ze *Zprávy o činnosti ČLS v roce 2002*)

Foto © J. Fuksa

LIMNOLOGICKÉ NOVINY, č. 1/2003

© Česká limnologická společnost, Praha

ISSN 1212-2920

reg. č. MK ČR E 10186

Členský zpravodaj České limnologické společnosti, vychází čtyřikrát ročně s finanční podporou Rady českých vědeckých společností. Roční předplatné je pro členy ČLS zahrnuto v členském příspěvku (200,- Kč; studenti a senioři 100,- Kč), pro nečleny činí 100,- Kč. Zájemci o členství mohou získat přihlášky v sídle ČLS nebo jednotlivých poboček. Evidenci předplatitelů vede HV ČLS, kam prosím hlaste eventuelní změny adresy, objednávky a záležitosti týkající se předplatného.

<p>Vydavatel: Česká limnologická společnost, Podbabská 30, CZ-160 62 Praha 6 – Podbaba; <i>tel.:</i> 220 197 339; <i>fax:</i> 224 310 759; <i>e-mail:</i> Ladislav_Havel@vuv.cz http://www.cas.cz/cls/</p>	<p>Redakce a administrace: Hydrobiologický ústav AV ČR, Na Sádkách 7, CZ-370 05 České Budějovice; Odpovědný redaktor: dr. Jaroslav Vrba, <i>tel.:</i> 387 775 872; <i>fax:</i> 385 310 248; <i>e-mail:</i> vrba@hbu.cas.cz</p>
--	--

Sekretariáty poboček ČLS:

Brno – Katedra zoologie a ekologie, Přírodovědecká fakulta MU, Kotlářská 2, 611 37 Brno

České Budějovice – Hydrobiologický ústav AV ČR, Na Sádkách 7, 370 05 České Budějovice

Praha – Katedra parazitologie a hydrobiologie, Přírodovědecká fakulta UK, Viničná 7, 128 44 Praha 2